

Pòrtic

Magda Gregori **Pere Aragonès,** **l'independentisme** **pragmàtic**

Pròleg de Lola García

Magda Gregori

**Pere Aragonès,
l'independentisme
pragmàtic**

Pròleg de Lola García

Primera edició: febrer del 2020

© Magda Gregori Borrell, 2020
© del pròleg: Lola García, 2020

Drets exclusius d'aquesta edició:
Raval Edicions, SLU, Pòrtic
Av. Diagonal, 662-664
08034 Barcelona
www.portic.cat

ISBN: 978-84-9809-463-3
Dipòsit legal: B. 259-2020

Fotocomposició: Realització Planeta

El paper utilitzat per a la impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització escrita de l'editor; la llei preveu sancions per als infractors.

Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment de l'obra, podeu sol·licitar permís al Centro Español de Derechos Reprográficos, a través del portal www.conlicencia.com o bé trucant als telèfons 91 702 19 70 / 93 272 04 47.
Tots els drets reservats.

SUMARI

Pròleg de Lola García	9
Preàmbul	15
El relleu	19
Un líder a la rereguarda	29
Tot va començar al Tio Canya	37
La Janina	45
L'Oriol	51
De Pineda a Catalunya. I de Catalunya a Pineda	57
Més a prop de Keynes que de Marx	67
Eixamplar la base	79
El Parlament	89
Una taula de diàleg	99
El dia que el procés va quedar sentenciat	107
Amb el davantal posat	113
Camins cap a la independència	119
La Catalunya de la Clàudia	127
Agraïments	133

EL RELLEU

«Si li passa alguna cosa a ella [referint-se a Marta Rovira],
et toca a tu».

És 22 de gener de 2018. Fa tot just un mes que es van celebrar eleccions al Parlament de Catalunya. Uns comicis convocats pel president espanyol Mariano Rajoy després d'una tardor convulsa que va acabar amb el referèndum de l'1 d'octubre, l'aplicació de l'article 155 i l'empresonament i l'exili dels membres de l'executiu català. Encara no s'ha constituït govern i tampoc es coneixen els noms que en formaran part. Pere Aragonès, secretari d'Economia de la Generalitat de Catalunya, visita el president d'Esquerra Republicana, Oriol Junqueras, a la presó d'Estremera. Ho fa acompanyat de la secretària general, Marta Rovira, i de Raül Murcia (més conegut com a Muto), estret col·laborador i company al partit i al Govern. Fa dos mesos que les decisions de la formació estan condicionades pels entrebancs de tenir el líder entre reixes.

Des de Pineda de Mar (Maresme), el seu poble natal i on resideix, Aragonès ha fet més de set-cents quilòmetres en cotxe per poder conversar amb Junqueras. Fa un fred que glaça la sang i, mentre es dirigeix cap al centre penitenciari, recorda la primera vegada que el va veure darrere d'un vidre.

Era el 2 de desembre de 2017 i Aragonès, juntament amb tres persones més del partit, havia aconseguit concertar una visita amb Carles Mundó a la presó. Segons explica, mentre eren al locutori, Junqueras hi va aparèixer. Tots dos, sense pensar-ho, de forma gairebé inconscient, van tocar el vidre amb les mans. Des de la distància i durant pocs segons, Junqueras i Aragonès es van saludar. I es van acomiadar pensant que, potser, el deixarien en llibertat per seguir la campanya electoral del 21-D. Però dos dies després, el 4 de desembre, només es va poder retrobar amb Mundó. El magistrat del Tribunal Suprem Pablo Llarena va decretar llibertat per als consellers Carles Mundó, Raül Romeva, Jordi Turull, Josep Rull, Dolors Bassa i Meritxell Borràs. En canvi, el vicepresident, Oriol Junqueras; el conseller d'Interior, Joaquim Forn, i els dirigents de l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural Jordi Sànchez i Jordi Cuixart van seguir en presó provisional.

Mentre recorda aquella imatge, aquell gest, va pensant tot el que avui li ha de dir. Tant ell com Rovira són advocats i això els permet accedir amb facilitat a la presó. Mentrestant, Raül Muto es queda a la porta. Fa unes quantes setmanes que el visiten regularment, gairebé cada quinze dies, per valorar l'actualitat política, per definir estratègies del partit, per comunicar-se cara a cara, malgrat no poder-se abraçar.

Arriba a Estremera. S'obren les portes. Camina. Es tanquen darrere seu i repica un so mecànic.

El Pere es disposa a entrar al locutori, però la Marta i l'Oriol, amb gestos, l'aturen. «Volem parlar d'algunes coses».

I Aragonès es retira. S'espera mentre el president i la secretària general despatxen diferents qüestions.

«Si voleu parlar d'alguna cosa, jo surto. Me'n vaig a fora

i ja em cridareu», els havia dit en visites anteriors. Junqueras i Rovira sempre l'havien fet quedar, però avui li demanen que s'absenti durant una estona.

Ell no hi dona cap importància. S'asseu i al cap se li apareix, com si es tractés d'una visió, el primer dia que va poder concertar una visita amb Junqueras a la presó. Era el 28 de desembre de 2017. Feia vint-i-sis dies que Aragonès havia visitat Mundó a Estremera i que s'havien saludat, s'havien tocat les mans a través d'un vidre. El dia 28, Junqueras ja feia més de dos mesos que estava empresonat i Aragonès podia parlar amb ell per primera vegada, acompanyat del també advocat i polític Joan Ignasi Elena.

—*Va ser un diàleg estrany. No recordo cap frase grandiloqüent, cap paraula determinant. Emocionalment va ser molt dur. Eren els dies de Nadal, dies d'estar en família, i ell estava entre reixes. Al principi, no sabíem ni què dir-nos. Però vam acabar xerrant durant dues hores. Va ser una conversa entre amics. Feia tot just una setmana de les eleccions al Parlament de Catalunya, per tant, també ho vam aprofitar per comentar l'actualitat política. Ell estava molt satisfet perquè hi havia una majoria independentista.*

Aragonès repassa aquella conversa i, just en aquell moment, apareix Marta Rovira. Aixeca la mà i amb un gest el fa passar al locutori. Ell hi entra amb la serenitat que el caracteritza, però amb pas ferm. Encara no sap que avui —políticament parlant— li pot canviar el destí. És 22 de gener de 2018. Fa tot just un mes que es van celebrar eleccions al Parlament de Catalunya i Junqueras li diu: «Si li passa alguna cosa a ella —referint-se a Marta Rovira—, et toca a tu».

Al primer moment, Aragonès no s'immuta. I Junqueras, darrere d'un vidre, afegeix: «Jo soc aquí». Aragonès reacciona. Fa un mig somriure i respon.

—*Faré el que em demaneu, però no hi ha més gent? Bé, és una situació excepcional, suposo que no puc posar gaires excuses. Assumiré el que faci falta, però m'heu d'ajudar entre tots.*

Aragonès ja ha dit que sí. Surt del locutori en silenci. Puja al cotxe, juntament amb Marta Rovira i Raül Muto. Un xofer condueix. S'aturen a mig camí. Fan nit al municipi aragonès de Calataiud. Aragonès torna cap al Maresme pensant en Junqueras però, sobretot, valorant la responsabilitat que li ha encomanat. Explica que els primers dies que havia anat a visitar-lo se'n tornava tranquil perquè l'havia vist bé, ferm, decidit, coherent amb les seves idees i la seva lluita. A partir d'aquest moment, això ja s'ha acabat. Ara, encara que el seu rostre no ho mostri, sent tristesa, ràbia, impotència, indignació perquè s'ha produït un traspàs obligat de cartera. Encara no sap quin dia l'haurà de fer efectiu, però s'ha de preparar.

I també ha de preparar el seu entorn. Per això, en arribar a casa necessitarà compartir-ho amb la seva companya, la Janina.

—*En Junqueras m'ha dit que si li passa alguna cosa a la Marta em toca a mi. Hi estàs disposada?*

—I on era l'Oriol?

—*Darrere d'un vidre.*

—Doncs ja tens la resposta.

Així ho recorda. Un doble «sí». El de la Janina i el que ell ja ha donat hores abans a Junqueras i Rovira. De moment, seguirà exercint de secretari d'Economia. Però en seixanta dies tot s'acabarà precipitant. Dos mesos després es convertirà en el líder d'ERC fora de la presó.

* * *

El 19 de febrer de 2018, la secretària general d'Esquerra, Marta Rovira, acudeix a declarar davant del jutge del Tribunal Suprem Pablo Llarena com a investigada per formar part del comitè estratègic per a l'organització del Primer d'Octubre.

—*El dia que la Marta se'n va a declarar, jo ja estava preparat. Aquell dia acaba bé i ella pot tornar a casa, després de pagar seixanta mil euros de fiança. Tot i així, jo ja havia assumit el pitjor escenari, el seu empresonament.*

Durant un mes més, Rovira va seguir fent de diputada i de secretària general des de Catalunya. Però el dia 22 de març trepitja per darrer cop el Parlament. És el dia de l'intent d'investidura del candidat de Junts per Catalunya Jordi Turull. Després de no haver pogut investir Jordi Sànchez —que es troba en presó provisional— ni tampoc Carles Puigdemont —exiliat a Bèlgica—, tot s'accelera quan el jutge del Tribunal Suprem Pablo Llarena convoca per sorpresa Jordi Turull, Josep Rull, Raül Romeva, Carme Forcadell, Dolors Bassa i Marta Rovira, investigats per l'1-O, el divendres, dia 23, amb l'amenaça de revocar-los la llibertat sota fiança.

El propòsit és que Turull es presenti davant de Llarena com a flamant nou president de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu d'Esquerra és aconseguir els vots suficients perquè això passi i s'aturi també l'aplicació del 155. Aragonès recorda que aquell és un dia desconcertant. A primera hora de la tarda es dona el tret de sortida a un ple que acaba fracassant perquè, amb l'abstenció de la CUP, Turull marxa a Madrid sense haver estat investit president.

Va ser un dia de corredisses, d'anades i vingudes, de comentaris a les sales de passos perduts —espai on els diputats analitzen la jugada en entrar o sortir de l'hemici-

cle—. Tant Marta Rovira com Pere Aragonès saben que l'endemà pot passar qualsevol cosa i, a mitja tarda, convoquen una reunió d'urgència amb tots els diputats del grup republicà a la sala 10 del Parlament de Catalunya, que es troba a la planta baixa, just davant de la porta principal, de la sortida, com si fos premonitori del determini que Rovira ja ha pres.

—*En aquella reunió, la Marta diu: «A en Pere li tocarà assumir responsabilitats, tant l'Oriol com jo l'hi hem demanat». Però tot van ser paraules genèriques, encara no sabíem, jo tampoc, que ella marxaria a l'exili. De fet, l'escenari era: se la quedaran, per tant, preparem-nos per a qualsevol eventualitat. Aquell va ser un dia molt caòtic. El que més recordo són les trobades a la sala de reunions del president del Parlament preparant la investidura de Turull amb la Marta, la Carme, la Dolors i els seus advocats.*

Un cop acabat el ple, Marta Rovira, Carme Forcadell i Dolors Bassa renuncien a l'escó al Parlament. Fonts del partit asseguren que, en aquell moment, es va considerar que potser així podrien evitar una possible entrada a presó. Dues d'elles emprenen el camí cap a Madrid, però Rovira abandona la cambra catalana amb el diputat Sergi Sabrià, que l'acompanya fins a un pàrquing de Barcelona. El seu destí és Ginebra. Són passades les nou del vespre i, segons explica, Pere Aragonès encara no coneix la decisió de la Marta. No sap que, en poques hores, ell haurà d'assumir la responsabilitat del partit.

Pere Aragonès baixa l'escala d'honor del Parlament i es dirigeix cap a la seu de la formació al carrer de Calàbria de Barcelona per celebrar un Consell Nacional. Allà espera trobar la Marta per dir-li adeu abans d'anar a declarar, però ella ja no hi apareix. Tot i així, el Consell se celebra i Aragonès és

elegit adjunt a la presidència d'Esquerra, càrrec que l'exsecretària de la Mesa del Parlament Anna Simó havia manifestat que volia abandonar des del dia que havia deixat la institució. Amb aquest canvi, Rovira i Aragonès fan tàndem per dirigir el partit, en comunicació amb Junqueras des de la presó. Aquella nit torna a Pineda sense saber que l'endemà li haurà arribat el moment.

Poques hores després, la matinada del divendres 23 de març, Lluís Salvadó, que és vicesecretari general de coordinació interna del partit i fou secretari d'Hisenda quan Junqueras dirigia la Conselleria d'Economia, li comunica: «La Marta Rovira no es presenta a Madrid, ha marxat a l'exili».

Ara li toca a ell. Companys del partit se'n van a Madrid per donar suport a Forcadell, Bassa, Romeva, Turull i Rull. Aragonès es queda a Barcelona per efectuar el relleu.

—*No em vaig acomiadar de la Marta. Tot i així, agraeixo que no m'ho digués. Aquell divendres va ser un dia dur: l'Oriol a la presó, la Marta a l'exili i a la tarda empresonen altra vegada Raiül Romeva, Dolors Bassa, Carme Forcadell, Jordi Turull i Josep Rull. Molts xocs emocionals. Però tenia clar que com a partit havíem de respondre. Calia demostrar que seguíem dempeus, que no s'enfonsava res.*

Aragonès agafa les regnes i convoca una executiva nacional per a aquella mateixa tarda. Té clars els dos passos a executar: el primer, el nomenament de Marta Vilalta com a nova portaveu del partit —després de comunicar-l'hi a Sergi Sabrià, que havia ostentat el càrrec fins a aquell moment—, perquè és una persona de la seva confiança, amb qui es coneixen des que tots dos formaven part de les joventuts de la formació republicana i amb qui ha crescut dins del partit; el segon, mostrar que el pes i la responsabilitat recauran en la

seva persona. Fa una compareixença pública per anunciar-ho i envia també una carta a la militància.

Barcelona, 23 de març de 2018

Benvolguda companya, benvolgut company,

La situació actual és greu i complexa, tot i això a Esquerra Republicana tenim la voluntat i empena per fer-hi front. Estem en contacte permanent amb el president, Oriol Junqueras, i la secretària general, Marta Rovira, per seguir enfortint el treball que està fent el partit degà de la política catalana en aquest moment històric. [...] La millor contribució que podem fer al país en aquesta hora greu és continuar fent d'Esquerra Republicana la millor eina per als nostres conciutadans des de totes les institucions on som presents i des de cada racó del nostre país. [...] Seguirem cosint el país, fent-lo de tothom i per a tothom, amb una estructura territorial i nacional forta. A la vostra disposició.

Aragonès es posa a disposició de la militància, de la formació. Sap que el partit s'haurà d'adaptar a les noves circumstàncies, que el lideratge i les responsabilitats estaran limitades i condicionades per la repressió. El triangle Calàbria-Ginebra-presó obliga a remodelar les formes d'exercir el poder.

* * *

—*Mira, cap aquí es va a la presó de Lledoners.*

Som a dins del cotxe oficial del conseller d'Economia, Pere Aragonès. És allà on m'explica com li van passar el relleu i com es va precipitar tot fins que, el dia 23 de març, as-

sumeix la direcció del partit. Les circumstàncies fan que, mentre ho relata, vagi de camí a Cardona per assistir a un acte i hagi de passar per davant de Sant Joan de Vilatorrada, on es troba el centre penitenciari.